

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 326/2020-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. augusta 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Martina Vernarského (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Petra Straku predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], a maloletých [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených ich zákonnou zástupkyňou [REDACTED], všetci trvale bytom [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], právne zastúpených advokátkou JUDr. Kristínou Absolonovou, Na Revíne 37, Bratislava, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a ich práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 11 P 4/2020 zo 6. februára 2020 a jeho postupom v tomto konaní a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED],
o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. marca 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), a maloletých detí [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „maloletí“), všetci trvale bytom [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 11 P 4/2020 zo 6. februára 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) a jeho postupom v tomto konaní.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že okresný súd v konaní o prevzatie právomoci v zmysle čl. 15 ods. 1 písm. b) nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (ďalej len „nariadenie“) rozhodol napadnutým uznesením tak, že neprijal právomoc od Okresného súdu Kladno na konanie a rozhodovanie vo veci starostlivosti súdu o maloletých sťažovateľov. Žiadosť Okresného súdu Kladno o prevzatie právomoci bola odôvodnená tým, že sťažovateľka doručila návrh na prenesenie právomoci na slovenské súdy, v ktorom argumentovala tým, že okresný súd je vhodnejším na prejednanie a rozhodnutie vo veci úpravy práv a povinností rodičov k maloletým sťažovateľom. Okresný súd Kladno posúdil žiadosť sťažovateľky z hľadiska, či majú maloletí sťažovatelia zvláštny vzťah k Slovenskej republike, či je prevzatie právomoci v ich záujme a či prevzatie

schválila aspoň jedna zo strán, pričom dospel k záveru, že je v najlepšom záujme maloletých detí, aby vo veci ďalej konal a rozhodoval okresný súd.

3. Sťažovatelia považujú napadnuté uznesenie za arbitrárne, keďže ním došlo k obmedzeniu ich práva na prístup k súdu, ako aj z dôvodu jeho nedostatočného odôvodnenia, a sú toho názoru, že okresný súd má právomoc vo veci konať podľa čl. 15 nariadenia s poukazom na chronológiu prejednávaného prípadu, na predchádzajúcu rozhodovaciu činnosť slovenských súdov a ich právoplatné a vykonateľné rozhodnutia (napr. zákaz styku otca s maloletými deťmi), na zaangažovanosť slovenských kolíznych opatrovníkov, ako aj na miesto pobytu maloletých sťažovateľov a na právoplatné rozhodnutie o nenariadení návratu detí do Českej republiky. Slovenský súd je vo veci riadne zorientovaný, maloleté deti žijú na Slovensku viac ako 6 rokov, tu je ich obvyklý pobyt, tu sú zdravotne poistené, tu si plnia povinnú školskú dochádzku, tu je centrum ich záujmov. Ak by vo veci rozhodoval Okresný súd Kladno vzdialený približne 400 km od miesta bydliska maloletých sťažovateľov, bola by im odopretá možnosť účasti na súdnych pojednávaniach a následne by boli nerealizovateľné a nevykonateľné navrhované asistované styky na území Českej republiky.

4. Konanie okresného súdu má podľa sťažovateľov za následok, že *„slovenský súd o spornej veci nemá už nikdy rozhodovať a táto právomoc má byť ponechaná českému súdu, ktorý deti nevzhliadol, ktorý neuskutočnil do dnešného dňa šetrenie v mieste bydliska detí, ktorý nezabezpečil osobný kontakt či iný kontakt kolíznych opatrovníkov v Českej republike s maloletými deťmi... a ktorý z toho dôvodu... nie je vo veci maloletých detí v požadovanej miere zorientovaný“*.

5. Sťažovatelia sú tiež toho názoru, že napadnuté uznesenie nespĺňa ani požiadavku na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, keďže okresný súd sa v ňom nevysporiadal so všetkými argumentmi sťažovateľov, neprihliadol na zžitie sa detí s územím Slovenskej republiky a tiež na skutočnosť, že vo veci maloletých už slovenské súdy rozhodovali, detailne poznajú prejednávanú vec a sú oprávnené rozhodovať aj o prípadnom nariadení asistovaného styku na území Slovenskej republiky (v mieste bydliska maloletých).

Podľa sťažovateľov okresný súd nesprávne odôvodnil neprijatie svojej právomoci poukazom na rozhodnutie Krajského súdu v Prahe č. 32 Co 147/2019 z 10. júna 2019, ktorým bolo zrušené uznesenie súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu otca na nariadenie predbežného opatrenia a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že je jednoznačne v záujme maloletých, aby bol styk otca s maloletými upravený predbežným opatrením, zároveň však uviedol, že je potrebné, aby spočiatku prebiehal styk asistovaný, za účasti a pod dohľadom odborníkov. Ak sa slovenský súd stotožňuje s názorom krajského súdu a považuje za dôvodné nariadiť predbežné (neodkladné) opatrenie, prečo nekoná sám a sám nenariadi asistovaný styk detí s otcom. Ak by aj Okresný súd Kladno nariadil asistovaný styk, je otázne, kde a akým spôsobom by styk prebiehal. Je v záujme maloletých, aby asistovaný styk prebiehal na území Slovenskej republiky v blízkosti miesta ich bydliska. Preto vyvstáva otázka, či Okresný súd Kladno má právomoc rozhodnúť o realizácii asistovaného styku mimo územia Českej republiky a či, naopak, jeho nariadenie na území Českej republiky sleduje výsostný záujem maloletých. Sťažovatelia sú toho názoru, že realizácia styku v mieste (Kladno, Praha) vzdialenom približne 400 km od miesta bydliska maloletých detí je nevhodná, ale aj nerealizovateľná vzhľadom na školské povinnosti detí. Rovnako sa sťažovatelia stavajú aj k návrhu na realizáciu asistovaného styku v Brne. Maloletí sú deti s pridruženými diagnózami a istým zdravotným oslabením a majú preto špeciálne – osobitné režimové potreby a s ohľadom na tieto nie je jednoduché s deťmi cestovať počas jedného dňa vyše 3 hodiny do Brna. Rovnako nie je spravodlivé požadovať od sťažovateľky, aby celkové náklady styku – prepravy detí pre účely realizácie asistovaného styku hradila ona sama.

6. Sťažovateľka tiež poukázala na skutočnosť, že otcovi detí v styku s maloletými nikdy nebránila, naopak, prejavila plnú vôľu ustáliť vzťah otca s deťmi a usilovala sa vždy v maximálnej možnej miere umožniť otcovi detí realizovať styk asistovaný – a to z dôvodu preukázanej agresívnej povahy otca, práve na území Slovenskej republiky v mieste trvalého i faktického pobytu detí. Dôkazom tohto tvrdenia sú i listinné dôkazy z roku 2015.

7. Sťažovateľka v konaní predložila listinné dôkazy o tom, že „v decembri 2019 opätovne kontaktovala centrum asistovaného styku [REDAKOVANÉ], centrum úsmev ako dar

v Bratislave i povereného kolízneho opatrovníka [REDAKOVANÉ] z ÚPSVaR Bratislava, v plnej vôli opätovne preukázať a zabezpečiť stabilné a bezpečné prostredie pre umožnenie styku otca s maloletými deťmi v mieste ich trvalého pobytu“. Všetky menované centrá prejavili vôľu a súčinnosť flexibilne realizovať potrebný asistovaný styk. Podľa sťažovateľky okresný súd tieto listinné dôkazy v napadnutom uznesení nijako nevyhodnotil ani sa s nimi nevysporiadal, preto ho považuje za nedostatočné a v absolútnom rozpore s najvyšším záujmom maloletých. Okresný súd sa rovnako nevysporiadal s dôležitým faktom, že Okresný súd Kladno vo veci úpravy práv a povinností k maloletým ešte nepojednával ani neustanovil deťom kolízneho opatrovníka, nikto z kurately Českej republiky deti nekontaktoval, nezisťoval názor samotných detí, nezisťoval ani ich sociálne pomery či zdravotný stav. Naproti tomu kuratela „z ÚPSVaR Bratislava“, deti v mieste ich trvalého pobytu niekoľkokrát navštívila a prešetrovala sociálne pomery detí a svoje stanovisko i opakovane predložila na pojednávaní pred Okresným súdom Dunajská Streda vo veci úpravy práv a povinností k maloletým. Tvrdenie okresného súdu, že „práve OS v Kladne by mal byť vo výhodnejšej pozícii na rozhodnutie o procesnom návrhu otca na nariadenie predbežného opatrenia o dočasnej úprave jeho styku s maloletými deťmi než okresný súd Bratislava II“, sa podľa sťažovateľov javí ako nepodložené, neopodstatnené až poškodzujúce práva a najvyšší záujem maloletých detí.

8. Podľa sťažovateľov práve neschopnosť vysporiadať sa s okolnosťami prípadu viedlo Okresný súd Kladno 10. marca 2020 k zmene predbežného opatrenia asistovaného styku, na povinnosť matky každý nepárny týždeň vozit' deti otcovi do Prahy a odovzdať ich na vlakovej stanici, čím v plnej miere porušil všetky náležitosti bezpečného, stabilného a šetrného zabezpečenia realizácie styku. Je preto nevyhnutné prihliadať na to, že otec deti roky nekontaktoval, nemajú k nemu citovú väzbu, a preto nie je možné takýto styk nariadiť mechanicky.

9. Sťažovateľka predložila znalecký posudok súdneho znalca v oblasti pedopsychiatria, podľa ktorého je stav maloletých detí stabilizovaný, no zároveň apeluje na psychickú krehkosť detí, a preto nedoporučuje verifikáciu styku v nestabilnom prostredí s dopadom na retraumatizáciu detí. Zároveň predložila vyjadrenie ošetrujúceho pediatra

maloletých, ktorý vzhľadom na pridružené diagnózy neodporúča cestovanie, uprednostňuje realizáciu styku v mieste trvalého pobytu detí.

10. Sťažovatelia tiež apelujú na to, že otec má na území Slovenskej republiky právoplatným a vykonateľným rozhodnutím zakázaný styk s maloletými deťmi. Matka preto aj vzhľadom na toto súdne rozhodnutie považuje realizáciu styku za pomoci odborníka v bezpečnom a pokojnom prostredí, v mieste trvalého pobytu detí za smerodajné. Otec až do podania návrhu o návrat detí do krajiny obvyklého pobytu 17. januára 2015 nejavil o deti absolútne žiaden záujem. Do dnešného dňa sa o maloleté deti skutočne vôbec nezaujíma, neinformuje sa o ich živote, potrebách a dokonca si neplní ani vyživovaciu povinnosť riadne a včas.

11. Vo vzťahu k námietke porušenia práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy sťažovatelia uviedli, že okresný súd sa nezaoberal v požadovanej miere otázkou najlepšieho záujmu maloletých detí, v tomto smere vec nesprávne posúdil a vyhodnotil, v dôsledku čoho zasiahol do tohto ich práva.

12. Sťažovateľka uviedla, že v júni 2013 sa s deťmi odsťahovala na Slovensko z dôvodu neustálych atakov otca a jeho agresivity. Nepriaznivý vplyv správania otca na maloletých potvrdilo aj viacero psychológov, ktorí styk otca s maloletými výslovne neodporúčali a konštatovali, že deti sú značne traumatizované. Na základe uvedeného bolo vydané aj predbežné opatrenie, ktorým súd zveril maloletých do osobnej starostlivosti matky, styk otca s maloletými zakázal a uložil mu zákaz priblíženia k maloletým na 3 metre. Od 1. mája 2015 matka býva s maloletými deťmi v Bratislave, kde maloleté deti majú centrum svojich záujmov.

13. V súčasnosti majú obe maloleté deti trvalý, ako aj faktický pobyt v Bratislave, tu realizujú všetky školské i mimoškolské aktivity, navštevujú tu špeciálnu základnú školu. Vzhľadom na uvedené je značne nevhodné a neefektívne, aby konanie o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým aj naďalej prebiehalo na Okresnom súde

Kladno. Samotné doručovanie listín, zasielanie dôkazov či prítomnosť účastníkov na právnych úkonoch je spojená s cestovaním a so zbytočnými nákladmi. V prípade pokračovania predmetného konania na Okresnom súde Kladno by matke bolo upierané i zákonné právo zúčastniť sa osobne na nariadených pojednávaniach v Českej republike vzhľadom na to, že o deti sa stará výlučne sama. S ohľadom na uvedené nie je možné, aby na takú dlhú dobu opustila Bratislavu, pretože o maloleté deti by sa nemal kto postarať a zabezpečiť ich potreby, čo by bolo v priamom rozpore s ich najlepším záujmom.

14. Sťažovatelia tiež poukázali na skutočnosť, že kolízni opatrovníci v Českej republike zostali úplne nečinní, do dnešného dňa neuskutočnili žiadne šetrenie v mieste bydliska matky a maloletých detí, ako ani v mieste bydliska otca. Naopak, kolízni opatrovníci na území Slovenskej republiky sú vo veci maloletých detí zorientovaní, maloleté deti osobne vzhliadli a poznajú problematiku prejednávaneho prípadu.

15. Maloletí sa od júna 2013 nepretržite zdržiavajú na území Slovenskej republiky, od augusta 2014 tu majú trvalý pobyt, navštevovali tu predškolské zariadenie, v súčasnosti si tu plnia povinnú školskú dochádzku, na území Slovenska sú zdravotne poistené a majú tu plnohodnotnú zdravotnú starostlivosť s pravidelnými intervenciami špecialistov vzhľadom na ich zdravotný stav a potreby, majú tu rodinu a priateľov, voľnočasové aktivity, vytvorené sociálne a rodinné väzby, ovládajú slovenský jazyk, ktorý je aj ich vyučovacím jazykom. Vzhľadom na uvedené je nepochybné, že je splnená podmienka podľa čl. 15 ods. 3 písm. a) nariadenia, keďže deti majú na Slovensku svoj obvyklý pobyt. Obe maloleté deti majú štátne občianstvo Slovenskej republiky a spĺňajú tak kritérium existencie podstatnej väzby dieťaťa k štátu. Slovenská republika je rovnako miestom obvyklého pobytu matky maloletých detí, ktorá zabezpečuje ich starostlivosť, teda je splnená aj podmienka ustanovená v čl. 15 ods. 3 písm. d) nariadenia.

16. V súvislosti s podmienkou prihliadania na najlepší záujem maloletých detí sťažovateľka najmä uviedla, že maloleté deti s matkou žijú už takmer 6 rokov na území Slovenskej republiky, pričom samy odmietajú akýkoľvek návrat do Českej republiky, ako aj stretnutie s otcom. Je zrejmé, že v prípade pokračovania konania na Okresnom súde

Kladno sa uprednostní záujem otca, rozhodne nie maloletých detí. Navyše, pravidlá pre určenie právomoci sú vo veciach starostlivosti o maloletých v nariadení formulované s ohľadom na najlepší záujem dieťaťa najmä na blízkosť. Teda právomoc by mal mať súd toho členského štátu, v ktorom má dieťa svoj obvyklý pobyt. Matka tiež poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave, ktorý zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie a návrat maloletých do krajiny obvyklého pobytu do Českej republiky nenariadil z dôvodu podľa čl. 13 ods. 1 „Dohovoru o medzinárodných únosoch detí“. Uviedla, že domáce násilie páchané zo strany otca potvrdil okrem iného aj rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 2 T 178/2015 z 30. januára 2017, ktorým bol otec uznaný za vinného za prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 Trestného zákona (ďalej aj „trestný rozsudok“). Deti majú z otca strach a dodnes navštevujú psychológov z dôvodu traumatických zážitkov spôsobených jeho agresívnym správaním, na základe ktorého má otec zákaz styku a priblíženia k obom maloletým deťom.

17. Vzhľadom na uvedené sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie ich v záhlaví označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu, napadnuté uznesenie zruší a zaviazá okresný súd nahradiť sťažovateľom trovy konania.

18. Podaním doručeným ústavnému súdu 5. augusta 2020 advokátka JUDr. Kristína Absolonová oznámila ústavnému súdu, že 29. júla 2020 prevzala právne zastupovanie sťažovateľov a súčasne doručila doplnenie ústavnej sťažnosti z 3. augusta 2020 (ďalej len „doplnenie“).

19. V doplnení sťažovateľka uviedla, že obe maloleté deti sú od 8. júla 2020 uznané za osoby ťažko zdravotne postihnuté, s mierou funkčnej poruchy 50 %, čo preukázala príslušnými rozhodnutiami Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava. Maloletý ■■■■■ trpí adaptačnými problémami, ADHD, musí navštevovať logopéda, vyžaduje osobitný prístup a konštantné sledovanie pedopsychiatrom a psychológom. Aktuálne mu bola zistená lymfická borelióza. Maloletý ■■■■■ trpí problémami správania (Aspergerov

syndróm), špecifickou poruchou reči, PAS, je sledovaný detskou psychiatričkou. Po poslednom Skype kontakte s otcom bol znovu hospitalizovaný na Klinike detskej psychiatrie NÚDCH (naposledy bol hospitalizovaný v roku 2016) z dôvodu psychického kolapsu po kontakte s otcom 10. júna 2020. Obaja maloletí aj s ohľadom na svoje diagnózy a zlé psychické rozpoloženie zapríčinené konaním otca a jeho vstupom do ich bežného života zásadne odmietajú prítomnosť otca, nechcú vycestovať do Prahy, nechcú s otcom komunikovať a Skype komunikáciu realizujú až po výraznom naliehaní matky. Maloleté deti však k osobe otca nemajú vybudovaný žiaden citový vzťah, nenazývajú ho otcom, od 1,5 roka žijú a bývajú na Slovensku. Otec neberie ohľad na psychický stav detí, nerešpektuje potrebu individuálneho prístupu k deťom, nezaujíma sa o lekárske správy z vyšetrení detí, o stanoviská odborníkov a namiesto citlivej komunikácie s deťmi hovorí prevažne len sám osebe a svojich vlastných potrebách, *«deti neustále núti, aby prišli do Prahy, „vyhráža“ sa im, že tak urobiť musia, nemajú na výber a nikoho nezaujíma ich názor. Vraj tak rozhodli súdy a hotovo!»*. O priebehu spoločnej Skype komunikácie maloletých s otcom sťažovateľka predložila správu vypracovanú psychológom, ktorý bol osobne prítomný pri realizácii komunikácie. Tiež predložila lekárske správy z vyšetrení maloletých a odporúčania odborníkov, z ktorých je podľa nej zrejmé, že je v záujme detí, aby asistovaný styk, ak by aj mal byť nariadený, prebiehal na území Slovenskej republiky v blízkosti miesta bydliska detí.

20. Z doplnenia ústavnej sťažnosti ďalej vyplynulo, že Okresný súd Kladno uznesením sp. zn. 42 P 489/2013 z 10. marca 2020 v znení opravného uznesenia z 30. apríla 2020 nariadil predbežné opatrenie, na základe ktorého je otec oprávnený stykať sa s maloletými každú páru sobotu od 13.00 h do 15.00 h s tým, že matka odovzdá deti otcovi na hlavnej stanici v Prahe a otec v čase určenom pre koniec styku odovzdá deti na rovnakom mieste s tým, že prvé tri styky otca s maloletými budú prebiehať za účasti matky. O odvolaní sťažovateľky proti označenému uzneseniu rozhodol Krajský súd v Prahe uznesením č. 32 Co 170/2020 zo 16. júna 2020, ktorým uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil.

21. S poukazom na uvedené nové skutočnosti sťažovatelia považujú postup okresného súdu za nesprávny a nereflektujúci potreby detí. Podľa sťažovateľky zmätočný a nesprávny procesný postup okresného súdu vyvolal dlhotrvajúci stav právnej neistoty, v dôsledku ktorého „došlo k zhoršeniu psychického stavu maloletých detí, k ich emočnej úzkosti a k ešte väčšiemu a silnejšiemu odmietaniu územia ČR a otca“. Ústavnú sťažnosť sťažovatelia považujú vzhľadom na „citlivosť prejednávaneho prípadu“ za viac než dôvodnú, a preto žiadajú ústavný súd, aby jej vyhovel.

22. Ústavný súd v súčinnosti s Okresným súdom Dunajská Streda zistil, že trestný rozsudok označeného súdu sp. zn. 2 T 178/2015 z 30. januára 2017 bol na základe odvolania v celom rozsahu zrušený uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5 To 97/2018 z 15. novembra 2018 a vec bola vrátená súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie. Okresný súd Dunajská Streda po vrátení veci o nej dosiaľ meritórne nerozhodol.

II.

Relevantná právna úprava

23. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

24. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

25. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

26. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

27. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

28. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

29. Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

30. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

31. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

32. Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (obdobne napr. II. ÚS 71/97, IV. ÚS 195/07, III. ÚS 24/2010).

33. Podľa čl. 15 ods. 1 nariadenia vo výnimočných prípadoch, ak sa súdy členského štátu, ktoré majú právomoc vo veci samej, domnievajú, že súd iného členského štátu, vo vzťahu ku ktorému má dieťa osobitnú väzbu, je vhodnejšie umiestnený na prejednanie veci alebo jej špecifickej časti, a ak je to v najlepšom záujme dieťaťa, môžu:

a) prerušiť konanie vo veci alebo jej časti a vyzvať účastníkov, aby podali svoj návrh na súd tohto iného členského štátu podľa odseku 4; alebo

b) požiadali súd iného členského štátu, aby prevzal právomoc podľa odseku 5.

34. Podľa čl. 15 ods. 3 nariadenia dieťa má osobitnú väzbu k členskému štátu podľa odseku 1, ak tento členský štát:

a) sa stal miestom obvyklého pobytu dieťaťa potom, ako sa na súde, ktorý je uvedený v odseku 1, začalo konanie; alebo

b) je miestom pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa; alebo

c) je štátom, ktorého štátnu príslušnosť má dieťa; alebo

d) je miestom obvyklého pobytu nositeľa rodičovských práv a povinností; alebo

e) je miestom, kde sa nachádza majetok dieťaťa, a vec sa týka opatrení na ochranu dieťaťa vo vzťahu ku správe, udržiavaniu alebo nakladaniu s týmto majetkom.

35. Súdy tohto iného členského štátu môžu, ak je to s ohľadom na špecifické okolnosti prípadu v najlepšom záujme dieťaťa, prijať právomoc do šiestich týždňov od podania návrhu podľa odseku 1 písm. a) alebo písm. b). V tomto prípade súd, ktorý začal konanie ako prvý, odmietne vykonávať svoju právomoc. Inak súd, ktorý začal konanie ako prvý, pokračuje vo výkone svojej právomoci v súlade s článkami 8 až 14.

III.

Predbežné prerokovanie návrhu

36. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým uznesením, ktoré sťažovatelia považujú za arbitrárne, keďže ním došlo k obmedzeniu ich práva na prístup k súdu, a tiež nedostatočne odôvodnené, keďže okresný súd sa v ňom nevysporiadal so všetkými argumentmi sťažovateľov. Podľa názoru sťažovateľov okresný súd sa nezaoberal dostatočne otázkou najlepšieho záujmu maloletých detí, v tomto smere vec nesprávne právne posúdil a vyhodnotil, čím zároveň zasiahol do ich práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

37. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že dôvody ústavnej sťažnosti poukazujú na úzku spätosť porušenia procesných práv (práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie) s porušením práv hmotnej povahy (práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života), keďže sťažovatelia akcentujú nezohľadnenie jednej z podmienok prenesenia právomoci, ktorým je najlepší záujem dieťaťa, a práve z tohto aspektu sa domáhajú vyslovenia porušenia práva na súdnu ochranu. Z uvedeného dôvodu ústavný súd posudzoval ústavnú sťažnosť bez toho, aby diferencoval súlad napadnutého uznesenia so základnými právami procesnej povahy (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a s právami hmotného charakteru (čl. 19 ods. 2 ústavy).

38. Vo vzťahu k námietkam sťažovateľov ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, súčasťou ktorej je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Predovšetkým ústavný súd pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej

judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

39. Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver

o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04). Rovnako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú. Článok 6 ods. 1 dohovoru však nemožno chápať tak, že vyžaduje podrobnú odpoveď na každý argument, pričom odvolací súd sa pri zamietnutí odvolania môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (García Ruiz proti Španielsku z 21. 1. 1999).

40. Vychádzajúc z uvedených právnych názorov, ústavný súd na účely posúdenia opodstatnenosti ústavnej sťažnosti preskúmal napadnuté uznesenie okresného súdu a argumentáciu sťažovateľov nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov okresného súdu. Okresný súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia najmä uviedol:

«Návrhom doručeným Okresnému súdu v Kladne dňa 06.05.2019 sa otec maloletých detí domáhal nariadenia predbežného opatrenia, ktorým by bol dočasne upravený jeho styk s maloletými deťmi. O návrhu rozhodol Okresný súd v Kladne uznesením č.k. 42P 489/2013-466 zo dňa 09.05.2019 tak, že návrh otca zamietol s odôvodnením, že otec nepreukázal naliehavú potrebu úpravy pomerov účastníkov. Voči uvedenému uzneseniu podal otec maloletých odvolanie. O odvolaní rozhodol Krajský súd v Prahe uznesením č.j. 32Co 147/2019-480 zo dňa 10.06.2019 tak, že uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odvolací súd sa s názorom prvostupňového súdu nestotožnil a vo svojom odôvodnení uviedol, že je jednoznačne v záujme maloletých detí, aby bol styk otca s maloletými upravený predbežným opatrením. Konštatoval, že nesporné, že ak nebude kontakt medzi otcom a maloletými deťmi nadviazaný čo najskôr, môže dôjsť k nenávratnému poškodeniu ich vzájomných vzťahov. Je teda jednoznačne v záujme maloletých detí, aby bol styk otca s maloletými deťmi dočasne upravený formou predbežného opatrenia. Zároveň uviedol že v danom prípade je nevyhnutné, aby spočiatku prebiehal styk ako asistovaný, za účasti a pod dohľadom odborníkov. Zdôraznil tiež, že matka si musí uvedomiť, že deti premiestnila do Slovenskej republiky neoprávnene a ich návrat do Českej republiky nebol nariadený len s ohľadom na plynutie času, keďže sa maloletí v Slovenskej republike adaptovali a ich premiestnenie do Českej republiky

by im spôsobilo značnú ujmu. To však nič nemení na skutočnosti, že matka deti premiestnila bez súhlasu otca, čím im znemožnila pravidelný kontakt s ním a súčasne nerobí žiadne kroky k tomu, aby bol ich vzájomný vzťah zachovaný.

... Okresný súd v Kladne viazaný právnym názorom odvolacieho súdu uznesením č. k. 42P 489/2013-520 zo dňa 24.07.2019 rozhodol tak, že rodičom maloletých detí uložil povinnosť do 7 dní od doručenia uznesenia kontaktovať zariadenie Area fausta, Kandertova 1425/15, 180 00 Praha 8, a dohodnúť si úvodnú konzultáciu tak, aby sa táto realizovala do 14 dní od prvého kontaktovania. Zariadeniu Area fausta... uložil povinnosť najneskôr do 15.09.2019 podať správu o priebehu úvodnej konzultácie a zároveň ustanovil maloletým deťom opatrovníka. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že uložil rodičom povinnosť kontaktovať zariadenie Area fausta, keďže podmienkou spolupráce rodičov so zariadením je úvodný pohovor. Zariadenie Area fausta bolo vybrané z dôvodu, že umožňuje asistovaný styk v Brne, čo súd považoval za najvhodnejšie vzhľadom k tomu, že bydlisko maloletých je v Bratislave. Voči uvedenému uzneseniu podala matka maloletých odvolanie. O odvolaní rozhodol Krajský súd v Prahe uznesením č.k. 32 Co 265/2019-677 zo dňa 22.10.2019 tak, že uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že námietky matky uvedené v odvolaní nepovažoval za dôvodné. Čo sa týka námietky, že otec ma právoplatným a vykonateľným uznesením slovenského súdu zakázaný styk s maloletými a dočasná úprava styku otca s maloletými tak nie je v ich záujme, odvolací súd zdôraznil, že konanie, v ktorom bolo predmetné uznesenie vydané, bolo právoplatne zastavené uznesením Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 10P/64/2017-541 zo dňa 16.03.2018 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave č.k. 23CoP/69/2018-698 zo dňa 20.02.2019; toto uznesenie tak stratilo účinnosť a preto v tomto konaní na neho nie je možné prihliadať. Pokiaľ matka namietala, že v styku otca s maloletými nikdy nebránila, tak nie je súdu jasné, prečo nemieni styk otcovi s maloletými umožniť, keď podáva námietky proti úprave styku otca s maloletými bez toho, aby sama navrhla konkrétny spôsob, formu, či rozsah styku. Matka si musí byť vedomá skutočnosti, že deti premiestnila do Slovenskej republiky neoprávnene a ich návrat do Českej republiky nebol nariadený iba s ohľadom na plynutie času, kedy sa maloletí v Slovenskej republike adaptovali a ich premiestnenie naspäť do Českej republiky by im spôsobilo značnú ujmu. Matka tak musí byť pripravená niesť následky tohto svojho konania, vrátane zaistenia

dopravy maloletých k asistovanému styku v Českej republike a prípadne niest' aj d'alšie náklady s realizáciou asistovaného styku spojené. Vzhľadom k tomu, že odvolací súd dospel k záveru, že napádané uznesenie súdu prvého stupňa by malo byť zmenené tak, že bude nariadenie predbežné opatrenie, ktorým bude konkrétnym spôsobom dočasne upravená forma a rozsah styku otca s maloletými, uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na d'alšie konanie. Následne dňa 6.12.2019 Okresný súd v Kladne vydal d'alšie (procesné) uznesenie č.j. 42 P/489/2013-682 (o vedení konania, nie však rozhodnutie o návrhu otca na predbežné opatrenie), ktorým uložil otcovi a matke, aby kontaktovali zariadenie Area fausta... a dohodli si úvodnú konzultáciu tak, aby sa táto realizovala do 14 dní od prvého kontaktovania. Toto zariadenie je povinné podať správu súdu o priebehu tejto prvej konzultácie do 31.1.2020.

... Podľa správy zariadenia Area fausta dňa 9. 12. 2019 ich kontaktoval otec, aby si dohodol d'alšiu konzultáciu. Na konzultácii dňa 9.1.2020 otec uviedol, že situácia sa nijak nezmenila, že stále nemá so synmi kontakt a matka s ním taktiež nekomunikuje. Spoločne uvažovali o formách možného kontaktu tak, aby to pre matku bolo čo najmenej zaťažujúce. Otec uviedol, že je ochotný za matku hradiť náklady spojené s úvodnou konzultáciou, a to vrátane cestovného, a či by to mohli matke oznámiť. Nad'alej si praje stykať sa so svojimi synmi a podieľať sa na ich výchove a je veľmi znepokojený situáciou, ktorá nastala. Mailom zo dňa 27.12. 2019 a opakovane mailom zo dňa 12.1.2020 bola zariadením matke sprostredkovaná informácia o ochote otca hradiť náklady spojené s konzultáciou vrátane preukázaných cestovných nákladov. Súčasne boli matke ponúknuté termíny (v celkovom počte dvanásť - od 6.1. až do 24.1.2020) na úvodnú konzultáciu. Matka mailom zo dňa 20.1.2020 zariadeniu oznámila, že bola na dovolenke mimo internetového krytia, nemala prístup k PC; na ponúkané termíny však nijako nereagovala. Následne mailom zo dňa 21.1.2020 bola matke opätovne sprostredkovaná informácia o ochote otca hradiť náklady spojené s konzultáciou vrátane preukázaných cestovných nákladov a súčasne jej bolo ponúknutých d'alších min. päť termíny na úvodnú konzultáciu (od 22.1. do 29.1.2020). Mailom zo dňa 25.1.2020 matka odpísala: „Vzhľadom ku stavu konania na OS Kladno prerušujem všetku komunikáciu s centrom Area do právoplatného rozhodnutia.“ Na základe uvedeného zariadenie dospelo k záveru svojej správy v tom zmysle, že z doloženej korešpondencie zreteľne vyplýva, že sa matka na úvodnú

konzultáciu nedostaví, a že spoluprácu na obnovení kontaktu synov so svojim otcom začať nehodlá.

... Na základe získaných podkladov dospel tunajší súd k záveru, že nie je v súlade s najlepším záujmom maloletých detí, aby za danej situácie súd Slovenskej republiky konal a rozhodoval vo veci starostlivosti súdu o maloletých... V súčasnej dobe prebieha na Okresnom súde v Kladne konanie o návrhu otca na nariadenie predbežného opatrenia o úprave styku s maloletými deťmi, o ktorom nebolo doposiaľ rozhodnuté. Krajský súd v Prahe však vyslovil právne záväzný názor, že bude potrebné, aby Okresný súd v Kladne nariadil predbežné opatrenie, ktorým bude konkrétnym spôsobom dočasne upravená forma a rozsah styku otca s maloletými deťmi. Konštatoval ako nesporné, že ak nebude kontakt medzi otcom a maloletými deťmi nadviazaný čo najskôr, môže dôjsť k nenávratnému poškodeniu ich vzájomných vzťahov. Je teda jednoznačne v záujme maloletých detí, aby bol dočasne styk otca s maloletými deťmi upravený čo najskôr, a to formou predbežného opatrenia. S ohľadom na vek maloletých detí a skutočnosť, že s otcom nie sú v kontakte už zhruba 5 rokov, čo predstavuje podstatnú časť ich života, nie je vhodné pristúpiť k realizácii styku v bežnom rozsahu a bez asistencie odborníka. Z uvedených dôvodov bolo Okresným súdom v Kladne vybrané špecializované akreditované zariadenie pre asistovaný styk rodičov s deťmi. Okresný súd v Kladne tak už nariadil konkrétne opatrenia s praktickými dôsledkami smerujúcimi k tomu, aby mohlo byť o predbežnej úprave styku otca s maloletými deťmi čím skôr rozhodnuté. O tom svedčí obsah uzneseniu zo dňa 6.12.2019 č. j. 42 P/489/2013- 682 (o vedení konania), ktorým bolo uložené otcovi a matke, aby kontaktovali zariadenie Area fausta... a dohodli si úvodnú konzultáciu tak, aby sa táto realizovala do 14 dní od prvého kontaktovania s tým, že zariadenie je povinné podať správu súdu o priebehu prvej konzultácie do 31.1.2020. Potrebu predbežnej úpravy tohto styku pritom považuje za naliehavú aj nadriadený súd Okresného súdu v Kladne, ktorým je Krajský súd v Prahe, čo vyplýva z odôvodnenia jeho uznesení č. j. 32Co 147/2019-480 zo dňa 10.06.2019 a č. j. 32 Co 265/2019-677 zo dňa 22.10.2019. Zo správy zariadenia Area fausta síce vyplýva, že matka sa svojvoľne (bez uvedenia relevantného dôvodu) rozhodla s uvedeným zariadením nespolupracovať, v takomto počínaní ju však nemožno podporovať za situácie, keď sa styk otca s maloletými deťmi dlhodobo nerealizuje, matka s otcom nekomunikuje, a ani nenavrhol v rámci konania

pred Okresným súdom Kladno, resp. v rámci komunikácie so zariadením Area fausta akékoľvek riešenie, t.j. spôsob, formu, či rozsah styku/iného kontaktu/ otca so synmi. Je nepochybné, že prevzatie právomoci tunajším súdom v tomto štádiu konania ešte viac oddiali vydanie - tak naliehavo potrebného - predbežného rozhodnutia o úprave styku otca s maloletými deťmi, keď pre ďalší postup tunajšieho súdu bude nutné minimálne vyžiadať si a naštudovať od dosiaľ konajúcich súdov (Okresný súd Kladno, Okresný súd Dunajská Streda a Okresný súd Bratislava I) príslušný spisový materiál. Nehovoriac o ďalších predpokladaných procesných a praktických krokoch (ustanovenie kolízneho opatrovníka a jeho oboznámenie sa so stavom veci, doručovanie uznesení, hľadanie a kontaktovanie vhodného zariadenia na asistovaný styk), ktoré rozhodne oddialia úpravu styku otca s mal. deťmi. Je to pritom práve časový faktor, ktorý v danom prípade zohráva kľúčovú rolu v tom smere, že plynutím času bez realizácie styku otca s maloletými deťmi aspoň v minimálnej miere - čo matka podľa všetkého neumožňuje - môže dôjsť k nenávratnému poškodeniu vzájomných vzťahov otca s maloletými deťmi. Na druhej strane Okresný súd Kladno nepochybné v aktuálne prebiehajúcim konaní o návrhu otca na nariadenie predbežného opatrenia môže reagovať oveľa pružnejšie a teda rýchlejšie vyriešiť – z hľadiska najlepšieho záujmu maloletých detí - neprijateľný a dlhodobo pretrvávajúci stav absencie akejkoľvek formy styku otca s maloletými synmi.

... Tunajší súd preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia a za danej situácie, keď v konaní Okresného súdu Kladno dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté o návrhu otca na nariadenie predbežného opatrenia podaného dňa 6.5.2019, neprijal právomoc od Okresného súdu v Kladne, ktorý je vo výhodnejšej pozícii na rozhodnutie o procesnom návrhu otca na nariadenie predbežného opatrenia o dočasnej úprave jeho styku s maloletými deťmi než Okresný súd Bratislava II. Je tak v záujme maloletých detí, aby Okresný súd v Kladne čo najskôr rozhodol o návrhu otca na predbežnú úpravu styku s maloletými deťmi s tým, že následne nič nebráni Okresnému súdu v Kladne opätovne požiadať o prevzatie právomoci tunajším súdom, a to v konaní vo veci samej, t.j. v konaní o úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom.»

41. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy).

42. Ústavný súd na základe uvedeného vyjadruje názor, že sťažovateľom bol reálne umožnený prístup k súdu, keďže všeobecný súd (okresný súd) na základe návrhu podaného sťažovateľkou vo veci konal a rozhodol a rozhodnutie riadne odôvodnil. Ústavný súd zároveň konštatuje, že sťažovateľmi napadnuté uznesenie okresného súdu nejaví známky arbitrárnosti či zjavnej neodôvodnenosti. Okresný súd pri odôvodňovaní svojho právneho záveru o neprijatí právomoci od Okresného súdu Kladno na konanie a rozhodovanie vo veci starostlivosti súdu o maloletých sťažovateľov vychádzal z chronológie prípadu sťažovateľov a na neho nadväzujúcich konaní, ako aj z posúdenia aktuálneho štádia konania, v ktorom sa rozhodovalo o návrhu otca na nariadenie predbežného opatrenia po tom, čo v tejto veci vyslovil záväzný právny názor odvolací súd, a po tom, čo prvostupňový súd už nariadil konkrétne opatrenia smerujúce k tomu, aby o predbežnej úprave mohlo byť urýchlene rozhodnuté.

43. Ústavný súd preto považuje záver okresného súdu, podľa ktorého nie je v súlade s najlepším záujmom maloletých detí, aby za danej situácie súd Slovenskej republiky konal a rozhodoval vo veci starostlivosti súdu o maloletých, resp. že prevzatie právomoci okresným súdom v tomto štádiu konania ešte viac oddiali vydanie potrebného predbežného rozhodnutia o úprave styku otca s maloletými, za dostatočne odôvodnený a za ústavne akceptovateľný. Úvahy uvedené v odôvodnení napadnutého uznesenia nemožno považovať ani za také, ktoré by boli v rozpore s najlepším záujmom maloletých, a to aj vzhľadom na odvolacím súdom vyslovený záväzný právny názor, podľa ktorého je jednoznačne v záujme maloletých detí, aby bol styk otca s maloletými upravený predbežným opatrením a aby bol kontakt medzi otcom a maloletými deťmi nadviazaný čo najskôr, inak môže dôjsť k nenávratnému poškodeniu ich vzájomných vzťahov. Skutočnosť, že sťažovatelia

sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňujú, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu.

44. Ústavný súd nevyhodnotil ako dôvodnú ani námietku sťažovateľov, že okresný súd nemá o spornej veci už nikdy rozhodovať a táto právomoc má byť ponechaná českému súdu. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia nesporne vyplýva, že okresný súd rozhodol o neprijatí právomoci na prejednanie veci len vo vzťahu k špecifickej časti konania (čl. 15 ods. 1 nariadenia), v ktorej okresný súd rozhodoval o návrhu otca na nariadenie predbežného opatrenia. Samotný okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že následne (teda po rozhodnutí o predbežnom opatrení, o ktorom je už toho času právoplatne rozhodnuté, pozn.) nič nebráni Okresnému súdu Kladno opätovne požiadať o prevzatie právomoci okresným súdom, a to v konaní vo veci samej. V tejto súvislosti ústavný súd pre úplnosť uvádza, že sťažovatelia tak môžu uplatniť nimi tvrdené nové skutočnosti, ktorými argumentovali v konaní pred ústavným súdom, práve v konaní vo veci samej.

45. Z už citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

46. Keďže ústavný súd nezistil možnosť porušenia sťažovateľmi označených základných práv podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením, ústavnú sťažnosť pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

47. S prihliadnutím na odmietnutie ústavnej sťažnosti rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľov v nej uplatnených stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. augusta 2020

Martin Vernarský
predseda senátu